

7. Ткаченко Н. Професіоналізація публічних закупівель в Україні. Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. 2017. № 5. С. 72–85.

Молчанова Аліна Володимирівна,
керуючий партнер адвокатського об'єднання,
здобувач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ

Науковий керівник:

Кононець Віта Петрівна,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ

ЩОДО ЗМІСТУ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НЕВИКОНАННЯ ЗАКОННИХ ВИМОГ ПОСАДОВИХ ОСІБ ОРГАНІВ ДОХОДІВ І ЗБОРІВ В РОЗРІЗІ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Правовий аналіз законодавчих новел про адміністративну відповідальність за вчинення правопорушень, пов'язаних із невиконанням законних вимог посадових осіб, свідчить про те, що вони спрямовані на приведення правової регламентації діяльності підприємств, установ та організацій усіх форм власності у певну сталу послідовність. Разом із тим існують недоліки правового регулювання відносин, що виникають під час провадження у справах про невиконання законних вимог посадових осіб органів доходів і зборів. Дослідники проблем інституту адміністративної відповідальності вказують на таку проблему цього інституту, як наявність у КУпАП положень про звільнення від адміністративної відповідальності за строками малозначністю вчиненого проступку та звільнення від адміністративної відповідальності з передачею матеріалів на розгляд громадської організації або трудового колективу. Це питання актуальне при розгляді справ про невиконання законних вимог посадових осіб органів доходів і зборів в розрізі нерегульованого трудового законодавства.

Більшість підприємств, установ і організацій, з метою мінімізації сплати податків, використовує не найману працю бухгалтера чи відповідальної особи, а надання послуг, що з одного боку покращує якість наданої послуги, у зв'язку із існування конкуренції, а з іншого боку унеможлиблює притягнення посадової особи, крім керівника, до відповідальності за невиконання законних вимог органів доходів і зборів.

Правове регулювання процесуального порядку застосування норм законодавства в частині протидії невиконання законних вимог органів доходів і зборів, являє собою процес послідовного використання правових засобів, застосування норм таких законів як Податковий кодекс України [1], Цивільний кодекс України [2], КУпАП[3], для розвитку суспільних відносин, шляхом врегулювання поведінки їхніх учасників, тобто механізм застосування законодавства про адміністративну відповідальність за правопорушення, пов'язані з невиконанням законних вимог посадових осіб органів доходів і зборів, складається з ряду особливостей.

Суспільні відносини, що регулюються інститутом адміністративної відповідальності різні за своїм обсягом та змістом. Система правових норм, які регулюють застосування адміністративних стягнень, є нормативною основою адміністративної відповідальності. За змістом їх можна поділити на види:

а) матеріально-правові, що закріплюють загальні питання адміністративної відповідальності (склади адміністративних проступків);

б) адміністративно-процесуальні, що закріплюють провадження у справах про адміністративні правопорушення;

в) організаційні, що закріплюють порядок утворення органів, уповноважених розглядати справи про адміністративні проступки [5,6].

Матеріальні норми визначають та закріплюють:

- 1) завдання та мету адміністративної відповідальності та її роль у профілактиці адміністративних проступків;
- 2) принципи адміністративної відповідальності та її головні функції;
- 3) нормативні акти, якими адміністративна відповідальність передбачається, обсяг адміністративної протиправності, тобто які з адміністративних проступків є протиправними;
- 4) загальні підстави адміністративної відповідальності;
- 5) види адміністративної відповідальності та коло її суб'єктів;
- 6) адміністративні стягнення — конкретні види адміністративного покарання;
- 7) терміни, протягом яких можна притягнути особу до адміністративної відповідальності;
- 8) обставини, які виключають або звільняють від адміністративної відповідальності;
- 9) конкретні склади адміністративних проступків.

На підставах матеріальних норм адміністративної відповідальності виникають відповідні адміністративно-правові відносини щодо притягнення винних до відповідальності. Тому складовою частиною інституту адміністративної відповідальності є адміністративно-процесуальні норми, які врегульовують весь комплекс відносин, що складаються при провадженні справ про адміністративні проступки. Якщо матеріальні норми встановлюють конкретні права та обов'язки, які охороняються державою, то процесуальні забезпечують процедуру реалізації адміністративних норм.

Матеріальні норми адміністративної відповідальності мають однакову структуру з нормами інших галузей права і які, як правило, мають усі три елементи: гіпотезу, диспозицію, санкцію.

Слід враховувати, що поняття "норма права" (правова норма) і "стаття закону" не тотожні, бо правова норма — це теоретична конструкція норми, а стаття закону — це форма і спосіб фактичного викладу правової норми. Тому норма права може бути викладена у різних статтях закону або навіть у різних правових актах.

У *гіпотезі* визначаються умови застосування норми, зокрема її санкція, тобто коли адміністративна відповідальність може наступити. Такою умовою є вчинення адміністративного проступку. В адміністративно-правових нормах про відповідальність, у деяких випадках, гіпотеза ототожнюється з диспозицією норми, в якій конкретно описується склад адміністративного проступку та його ознаки. При цьому в диспозиції повинні міститися умови, при наявності яких особу можна притягнути до адміністративної відповідальності.

У *диспозиції* описуються конкретні правила поведінки особи, які охороняються державою і за порушення яких передбачена адміністративна відповідальність.

Санкція — це ті примусові заходи або несприятливі наслідки особистого, майнового або громадського характеру, які держава може застосувати за порушення конкретного правила поведінки, яке визначено у диспозиції норми.

Залежно від того, як окремі елементи норми викладені у статтях закону, розрізняють прямий, відсильний і бланкетний способи їх викладу.

При прямому способі викладу всі елементи правової норми (гіпотеза, диспозиція, санкція) сформульовані в одній статті закону.

При відсильному способі викладу частина елементів правової норми викладена в одній статті, а решта — в інших статтях цього ж нормативного акта, до яких і відсилає ця стаття.

При бланкетному способі викладу, окремі елементи правової норми, викладені в статті одного, а інші (як правило, диспозиція) — у статтях іншого нормативного акту. Наприклад, ст. 163-3 КУпАП: за невиконання законних вимог посадових осіб органів доходів і зборів, які передбачені ст. 20.1.3, 20.1.24, 20.1.30, 31.1.31 пункту 0.1 ст. 20 Податкового кодексу України, тобто відсилає до тих нормативних актів, якими вони передбачені або де вони викладені.

Перелічені три елементи має переважна більшість норм адміністративної відповідальності, але з цього правила є винятки, оскільки існують норми-дефініції (визначення), норми-принципи та інші, які мають специфічну конструкцію, яка виключає, як правило, санкцію або гіпотезу.

Адміністративно-правові норми про відповідальність, як і більшість інших норм цієї галузі права недостатньо систематизовані. Деякі з них суперечать положенням Конституції України та Законам. Наприклад, наявність у Кодексі України про адміністративні правопорушення, Податковому кодексі України бланкетного викладу (посилання на окремі правила, які приймаються, як правило, Кабінетом Міністрів України або Міністерствами) не відповідають положенням статті 92 Конституції, в пункті 22 якої зазначено, що діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них визначаються виключно законами України, які приймаються Верховною Радою.

Тож, непорозуміння, розпливчастість диспозицій будь-яких норм, які встановлюють адміністративну відповідальність, — це прямий шлях до порушення законності, трудового законодавства, безкарності та невизначеності при прийнятті рішень про притягнення осіб до адміністративної відповідальності.

Бібліографічні посилання:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755-VI (станом на 15.12.2019). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року № 435-IV (станом на 15.12.2019). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року №8073-X (станом на 15.11.2019). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
4. Колпаков В.К. Адміністративне право України. К.: Юрінком Інтер, 1999. 736 с.
5. Бахрах Д.Н. Административное право: Учебник. М.: Изд-во БЕК, 1996.
6. Єшук О. М. Механізм адміністративно-правового регулювання охоронної діяльності. *Держава і право*. 2010. № 47. С. 255-258.

Пришляк Олена Валеріївна,
головний бухгалтер
Товариства з обмеженою відповідальністю
«Науково-виробниче підприємство «Опті»

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЧЛЕНІВ ОБ'ЄДНАНЬ СПІВВЛАСНИКІВ
БАГАТОПОВЕРХОВИХ БУДИНКІВ І ПЕРЕРЕЄСТРОВАНИХ ЖИТЛОВО-БУДІВЕЛЬНИХ
КООПЕРАТИВІВ**

Демократична розбудова України супроводжується активним розвитком законодавства, що регулює цивільні правовідносини. Так, для населення, які проживають у багатоповерхових будинках та які не задоволені якістю обслуговування будинку та прибудинкової території комунальними підприємствами законодавство дало змогу громадянам об'єднатися в об'єднання співвласників багатоповерхових будинків (далі – ОСББ). Звісно, що за радянських часів деякі громадяни могли змогу об'єднуватися в житлово-будівельні кооперативи (далі – ЖК) з наступною перереєстрацією в обслуговуючі чи іншого виду кооперативи, в якому вони здійснюють господарську діяльність на теперішній час.

Таким чином, утворивши ОСББ і ЖК громадяни повинні були поліпшити якість житлово-комунальних послуг, що їм надаються, а також у повній мірі реалізувати свої цивільні права та ефективно притягувати до відповідальності у разі потреби. Однак, якщо проаналізувати судову практику щодо захисту своїх прав співвласника чи члена кооперативу, то простежується тенденція до зростання позовів, пов'язаних із захистом цих прав. Це з однієї сторони свідчить про те, що у громадян зростає правосвідомість, і тому вирішення цивільних спорів покладається законними шляхами, а не фізичним і психологічним насиллям, але з іншого – зростання позовів свідчить і про факт зростання таких порушень і відсутність єдиної судової позиції до таких спорів. Все це вказує на актуальність дослідження проблем захисту прав членів ОСББ і ЖК в Україні.

Корінь проблем для ефективної реалізації своїх прав членів ЖК і ОСББ полягає у наступному: